

DATOS IDENTIFICATIVOS

Fisioterapia respiratoria e masoterapia especial

Materia	Fisioterapia respiratoria e masoterapia especial			
Código	P05G170V01502			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Lantarón Caeiro, Eva María			
Profesorado	Abalo Núñez, María del Rocío Lantarón Caeiro, Eva María Soto González, María Mercedes			
Correo-e	lanfis@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
B3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
B5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
B7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
B8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
B14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C7	Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia
C16	Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia
C19	Coñecer e comprender os Procedementos fisioterapéuticos baseados en Métodos e Técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, oteopatía e quiropraxia); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afines ao campo de competencia da Fisioterapia
C20	Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia
C21	Adquirir formación científica básica en investigación
C35	Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais

- C36 Determinar o Diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación
- C37 Deseñar o Plan de Intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de Intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, no seu caso, coas persoas significativas do seu entorno, recollendo as súas expectativas respecto da atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia
- C38 Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde
- C39 Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento de Fisioterapia en relación aos obxectivos marcados e aos criterios de resultados establecidos. Para iso será necesario: definir e establecer os criterios de resultados; realizar a valoración da evolución do paciente/usuario; rediseñar os obxectivos segundo a valoración, si é preciso; e adecuar o plan de intervención ou tratamento aos novos obxectivos, no seu caso
- C44 Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión
- C45 Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional
- C49 Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión
- C51 Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa
- C52 Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade
- D1 Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
- D2 Capacidade de análise e síntese.
- D3 Capacidade de organización e planificación.
- D4 Capacidade de xestión da información
- D5 Resolución de problemas
- D6 Toma de decisións
- D7 Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
- D9 Compromiso ético
- D10 Traballo en equipo
- D11 Habilidades nas relacións interpersoais
- D12 Razoamento crítico
- D13 Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
- D15 Aprendizaxe autónoma
- D16 Motivación por a calidade.
- D17 Adaptación a novas situacións
- D18 Creatividade
- D19 Iniciativa e espírito emprendedor
- D20 Liderado
- D23 Traballar con responsabilidade
- D24 Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
- D25 Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
- D27 Manifestar discreción
- D28 Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
- D29 Axustarse aos límites da súa competencia profesional
- D30 Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Definir a Fisioterapia Respiratoria e identificar seus antecedentes.	B2	C20
Enunciar os principios básicos da mecánica respiratoria	B1	C16
Analizar, executar e rexistrar a valoración do paciente respiratorio	B1	C7
	B2	C16
	B5	C20
	B9	C35
		C36
		C39

Coñecer e aplicar exercicios terapéuticos, métodos especiais para as enfermidades e lesións cardiorespiratorias.	B3 B7 B8	C19 C38 C52	D9 D16 D18 D23 D27 D28 D29 D30
Deseñar e analizar o plan de intervención de fisioterapia respiratoria.	B7 B14 B15	C36 C37 C44 C45	D5 D6 D9 D10 D12 D13 D15 D23
Definir e describir as bases fisiolóxicas e terapéuticas dos métodos de masoterapia especial: Ciriach, maxase do tecido conxuntivo, Drenaxe linfático manual.	B1 B2 B3	C19	
Executar as maniobras dos métodos de masoterapia especial: Ciriach, maxase do tecido conxuntivo, Drenaxe linfático manual.	B8	C7 C38 C52	D13 D23 D27 D28 D29
Desenvolver, expoñer e defender en grupo un traballo sobre un tema da materia.	B19	C21 C45 C49 C51	D1 D2 D3 D4 D7 D10 D11 D16 D17 D19 D20 D24 D25

Contidos

Tema

TEMARIO TEÓRICO

UNIDADE I: FISIOTERAPIA RESPIRATORIA

Introdución á Fisioterapia respiratoria.

Valoración do paciente respiratorio.

Métodos de fisioterapia respiratoria:

- Técnicas de permeabilización da vía aérea:

Técnicas basadas en vibracións.

Técnicas basadas en variacións do fluxo aéreo.

Técnicas de presión positiva espiratoria.

Técnicas de aerosolterapia.

- Reeducación do patrón ventilatorio.

- Técnicas de reacondicionamento muscular:

Específicas.

Xeralizadas.

UNIDADE II: MASOTERAPIA ESPECIAL

Métodos especiais de Masoterapia:

- Masaxe transversa profunda.

- Drenaxe linfática manual.

- Masaxe de tecido conxuntivo.

TEMARIO PRÁCTICO

UNIDADE I: FISIOTERAPIA RESPIRATORIA

	Práctica 2: Valoración dos ruidos respiratorios.
	Práctica 3: Exploración funcional respiratoria en reposo.
	Práctica 4: Exploración funcional respiratoria durante o exercicio.
Técnicas de permeabilización da vía aérea.	Práctica 5: Técnicas basadas en vibracións. Utilización de Flutter, R.C. Cornet, Acapella.
	Práctica 6: Técnicas basadas en variacións do fluxo aéreo: - AFE e EI. - ELTGOL, ELPr, EDIC. - Ciclo activo de técnicas respiratorias. - Reeducación da tos e expectoración asistida (Ambú e Coach assist).
	Práctica 7: Técnicas Basadas en presión positiva espiratoria.
	Práctica 8: Aerosolterapia.
Reeducación patrón ventilatorio	Práctica 9: Ventilación dirigida
Reacondicionamiento muscular	Práctica 10: Protocolo de adestramento muscular (Troshold, P-flex e cicloergómetro).
UNIDAD II: MASOTERAPIA ESPECIAL	Práctica 11: Masaxe transversa profunda.
	Práctica 12: Drenaxe linfática manual.
	Práctica 13: Masaxe de tecido conxuntivo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28	55	83
Prácticas de laboratorio	42	56	98
Traballos tutelados	1	16	17
Presentacións/exposicións	3	0	3
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	4	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Clases teórico-participativas, onde se fomente a participación activa do alumnado. Utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. Emprego de forma xenérica de medios audiovisuais, fundamentalmente ordenador persoal e proxector de vídeo. O alumno recibirá ao longo do cuadrimestre as diapositivas elaboradas polo profesor, que lle servirán de guía, a través da plataforma Tem@.
Prácticas de laboratorio	Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixis polo profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha parte a posición do usuario/paciente, as tomas e contratomas realizadas, así como a execución da manobra e por outra parte, a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude do alumno. O alumno recibirá ao longo do cuadrimestre as diapositivas elaboradas polo profesor, que lle servirán de guía, a través da plataforma Tem@.
Traballos tutelados	O estudante, en grupo, elabora un traballo sobre unha temática da materia. Esta actividade inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... Utilizarase a plataforma tem@.
Presentacións/exposicións	Exposición e defensa por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Sesión maxistral	Para o correcto seguimento da materia o alumnado ten que se dar de alta no Servizo de Teledocencia: FaiTIC (plataforma TEMA), cubrir a ficha virtual: aportando os seus datos e unha foto, Titorías de grupo pequeno: faranse dun máximo de 7-8 alumnos e terán unha duración de 30 minutos. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en Asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Prácticas de laboratorio	Para o correcto seguimento da materia o alumnado ten que se dar de alta no Servizo de Teledocencia: FaiTIC (plataforma TEMA), cubrir a ficha virtual: aportando os seus datos e unha foto, Titorías de grupo pequeno: faranse dun máximo de 7-8 alumnos e terán unha duración de 30 minutos. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en Asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Traballos tutelados	Para o correcto seguimento da materia o alumnado ten que se dar de alta no Servizo de Teledocencia: FaiTIC (plataforma TEMA), cubrir a ficha virtual: aportando os seus datos e unha foto, Titorías de grupo pequeno: faranse dun máximo de 7-8 alumnos e terán unha duración de 30 minutos. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en Asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Sesión maxistral	1. Exame teórico. Ao lado das preguntas indicárase o valor destas. Non se poderá deixar ningunha sen contestación efectiva.	40	B1 B2 B3 B5 B7 B15 B19	C7 C16 C19 C20 C21 C36 C37	D1 D3 D4 D5 D6 D10 D12
Prácticas de laboratorio	2. Un exame práctico onde o alumno contesta dun modo práctico a 2- 3 supostos. Estes supostos prácticos son elixidos ao azar polo alumno dentro do conxunto de métodos de valoración e técnicas de tratamento que se fixeron ao longo do curso. Sacarase un listado no seu momento co horario de exame de cada alumno matriculado na materia. Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno ten que presentarse primeiro ao exame teórico.	50	B5 B7 B8 B9 B14 B19	C20 C35 C36 C37 C38 C39	D1 D5 D6 D9 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24 D25 D27 D28 D29 D30

Traballos tutelados	3. A realización, asistencia a titorías, exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análise realizada, así como a redacción e utilización de fontes bibliográficas.	5	B14 B19	C20 C21 C44 C45 C49 C51	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D16 D20 D23 D25 D30
Presentacións/exposicións	Valorarase a exposición e defensa do traballo tutelado.	5	B14	C19 C20 C49 C51	D1 D2 D3 D4 D7 D10 D11 D16 D17 D20 D23 D25 D30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder presentarse a examen teórico e práctico en calquera das dúas convocatorias é obrigatorio realizar, asistir as titorías, expoñer e defender o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Para poder presentarse ao exame práctico o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Para superar a materia o alumno debe ter superados o exame teórico e práctico de forma independente.

O sistema de cualificacións exprésase mediante cualificación numérica de acordo co establecido no art.5 do Real Decreto 1125/2003 do 5 de setembro (BOE 18 de setembro).

Bibliografía. Fontes de información

* Giménez, M., Servera, E., Vergara, P., **Prevención y Rehabilitación en Patología Respiratoria Crónica. Fisioterapia, entrenamiento y cuidados respiratorios.**, Médica Panamericana. 2ª Edic.,

* Postiaux, G., **Fisioterapia respiratoria en el niño.**, McGraw-Hill/Interamericana de España.,

* Leduc, A. Leduc, O., **Drenaje Linfático Teoría y Práctica.**, Masson.,

www.separ.es,

Asociación Española de Fisioterapeutas, **Fisioterapia. Monográfico 2 Masaje.**, 1.999. Volumen 21.,

* Ferrandez Jean-Claude., **El Sistema linfático.**, Panamericana.,

* Antonello M, Delplanque D., **Fisioterapia respiratoria: del diagnóstico al proyecto terapéutico.**, Masson. Barcelona. 2002,

* Calderon, F.J., **Fisiología Humana. Aplicación a la actividad física**, Madrid: Médica Panamericana, 2012,

Millán Casas, Laura, **Linfedema : estudio y tratamiento**, Alcalá la Real: Formación Alcalá, 2012,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioterapia en especialidades clínicas I/P05G170V01906

Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G170V01907

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G170V01101

Bioquímica-Física: Bioquímica e biofísica/P05G170V01102

Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G170V01103